

Blomster

vennen

UTGITT AV BLOMSTERVENNERS KLUBB

NR. 4-2011
ÅRGANG 34

Styre og redaksjon

STYRELEDER

Signe Videm
Langårdsv. 6, 1404 Siggerud
Tlf. 99 27 19 47

SEKRETER

Anne Runningen
Christian Schous vei 24, 0588 Oslo
Tlf. 22 22 97 38

KASSERER

Bodil Bergan
Åmotveien 26, 0880 Oslo
Tlf. 22 23 32 49

E-POST: styret@blomstervenner.no

KONTONR. 7877 08 28529

Adresseforandring meldes til:
Gøril Fjellet
Tlf. 62 58 20 34
E-POST: gffellet@online.no

REDAKTØR FOR BLOMSTERVENNEN

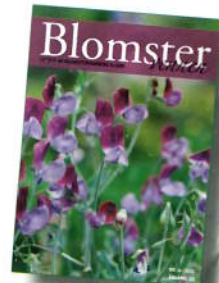
Kenneth Ingebretsen
Holtervegen 169, 2034 Holter
Tlf. 916 16 593
E-POST: kenneth@devabotanica.com

REDAKSJONSMEDARBEIDERE:

Ståle Sørensen, Ebba Holmboe og
Tommy Tønsberg

Innhold

- Styre og redaksjons. 2
- Redaktørens. 3
- *Diphylleia cymosa*.....s. 4
- Mine erfaringer med
• *Cyclamen*.....s. 6
- *Gentiana makinoi*s. 8
- *Sanguinaria*
• *canadensis* 'Star'.....s. 9
- Fargerike
• sommerblomster.....s. 10
- Årsberetning og
• regnskaps. 12
- Bokanmeldelses. 16
- Medlemssiders. 17

Lathyrus 'Matucana' Foto: Tommy Tønsberg

Blomstervenners Klubb

Slutten på en sesong

Nå har hagetiden ute blitt mindre og kortere, det gjelder å utnytte de gode dagene før den skikkelige frosten og snøen setter inn. På denne tiden er hver dag verdifull. Jeg prøver å utnytte denne siste tiden maksimalt, det gjelder å få satt de siste løkene, gjort om på noen bed og få de sist innkjøpte plantene i jorden. Forhåpentligvis kommer vi i mål før de siste solstrålene forsvinner bak horisonten.

Vinterhalvåret brukes av mange til å drømme, planlegge og gjøre nye innkjøp til hagen. I dette nummeret av Blomstervennen har vi satt sammen en variert blanding av planter, slik at de vinterdagene som kommer, kan brukes til å fordype seg i noe nytt og spennende.

Vi i redaksjonen ønsker spesielt å takke de som har bidratt til med-

lemsbladet vårt i år, tusen takk! Stoffet har vært verdifullt og har kommet godt med!

Med ønsker om en god førjulstid.

Ken reth

Diphylleia cymosa

TEKST OG FOTO: EBBA HOLMBOE

Diphylleia cymosa oppdaget jeg på en tur i Göteborgs botaniske hage, det var et ganske stort felt av den under noen store trær, der de store, flotte, hvite blomsterskjermene over de store, friskgrønne, dyptflikede bladene strålte mot meg – dette var et fantastisk syn. Da var det bare å finne ut mer om denne planten da jeg kom hjem til bøker og Internett, og også å jakte på den så jeg kunne få den i hagen min, noe som lyktes i 2002, da jeg kjøpte den i Göteborgs botaniske hage.

Det er en virkelig woodland-plante som det finnes bare en art av i det østlige Nord-Amerika, men med varieteten *Diphylleia cymosa* var. *grayi* som vokser i Japan og Kina. Dette er en litt spennende ting, for arten og varieteten er nesten helt like bortsett fra at alt er litt mindre på varieteten og at den blomstrer mindre. Mange planteslekter som finnes i det østlige Nord-Amerika, har sitt motstykke i Øst-Asia, med arter som er svært like tross den store avstanden det

er mellom disse to kontinentene. I naturen vokser *Diphylleia cymosa* i fuktige og kjølige fjellområder i skygge og også gjerne langs steinete fjellbekker.

Amerikanske indianere har brukt planten som medisin. I de senere årene har man ved forskning oppdaget at *Diphylleia cymosa* inneholder en antikreft-komponent, som man forsker videre på for å fremstille stoffet syntetisk.

Som det sees over, har jeg hatt planten i ni år, og den har fra første dag vært svært lett å ha med å gjøre. Hos meg står den ved en nordvegg, så den får bare litt morgensol midt på sommeren. Om våren når de store bladene velter opp, er det et herlig, livsbekrefteende syn, og så kommer de store flotte blomsterskjermene som en

hvit sky. På sensommeren kommer de mattblå fruktene (ligner på blåbær), som i seg selv er som en ny blomstring. Fruktene sitter på stenglene i blomsterskjermen som nå er rødoransje, dette er alltid et blikkfang i hagen på denne tiden – så sent på høsten som i dag (16. oktober) holder de ennå...

Mine erfaringer med Cyclamen

TEKST OG FOTO: STÅLE SØRENSEN

På nettet har jeg fått med meg at man har lyktes med å dyrke enkelte arter av *Cyclamen* i temmelig kalde områder både i Nord-Amerika og i Skandinavia. Jeg bestemte meg for å teste ut om det skulle være mulig å dyrke *Cyclamen* selv her i innlandet ved Hamar. Fra frølisster fikk jeg frø av artene *Cyclamen purpurascens* og *Cyclamen hederifolium*. Frøene spirte godt, og det ble mange frøplanter som kunne settes ut i hagen. Ved utplanting besto hver plante av en liten knoll litt større enn en ert, med to eller tre blad. Jeg telte ikke opp antall planter, men til sammen må jeg ha satt ut ca. 30 stykker.

Siden jeg hadde godt med planter, kunne jeg eksperimentere litt med ulike måter å plante dem. Noen knoller ble satt på rundt 10 cm dybde, og bladene nådde da så vidt over jorda. På noen knoller valgte jeg å fjerne alle bladene og grave knollene dypt ned, på opptil 30 cm dybde. Jeg sørget for godt drenerende, sandblandet jord rundt knollene.

Nå har det gått mer enn tre år siden jeg satte ut knollene, og vi har her i traktene hatt noen av de

kaldeste vintrene i manns minne, så hva er resultatet?

Av *Cyclamen hederifolium* har alle plantene forsvunnet. Selv om noen overlevde den første vinteren, kom de aldri så langt som til blomstring før de takket for seg. Av *Cyclamen purpurascens* forsvant en god del ganske raskt. Men tre planter lever fortsatt i beste(?) velgående. To planter står og blomstrer ute nå mens jeg skriver dette – den 16. oktober, og en plante har bare blader. Dessverre merket jeg ikke opp godt nok hvor jeg plantet knoller dypt og hvor jeg plantet grunnere, så jeg vet ikke om det var lurt å plante dypt eller ikke. Litt forsiktig testgraving rundt plantene avslørte i hvert fall at knollene nå ligger bare tre – fire centimeter under jordoverflaten, så det er vel uansett et signal om at dette er knollenes trivselsdybde.

Jeg er sikker på at andre blomstervenner har prøvd seg med *Cyclamen* ute også, og jeg vil gjerne utfordre andre til å fortelle litt om sine erfaringer.

Gentiana makinoi

TEKST OG FOTO: STÅLE SØRENSEN

Slekten *Gentiana* har mange vakre og hardføre arter som er verdifulle for norske hager. En av de mer uvanlige er *Gentiana makinoi*. På norsk har jeg sett den omtalt som makinosøte, men jeg er usikker på om dette er et offisielt vedtatt navn. *Gentiana makinoi* vokser som en tue med opprette, 50–60 cm høye stengler. De blå blomstene sitter i kranser oppetter stengelen, og blomstringen starter midt i august og varer til ut i september. Blomstene er vanligvis klart blå, men noen eksemplarer kan ha blomster med et lilla anstrøk. Blomstene åpner seg ikke helt, men humlene lar seg ikke stoppe, og presser seg inn med makt.

Gentiana makinoi vokser blant annet i Japan og de tilgrensende områdene i Russland. En snarlik art fra Nord-Amerika er *Gentiana linearis*. Jeg sliter med å skille disse fra hverandre på andre ting enn at *Gentiana linearis* gjerne blir 20–30 cm høyere. På grunn av høyden kan *Gentiana linearis* være utsatt for å velte, og kan trenge støtte. Dette er aldri noe problem med *Gentiana makinoi*.

Gentiana makinoi trives i jord som

ikke tørker helt ut, og vokser aller best i sur jord. Det er ingen andre *Gentiana* her hos meg som selvsår seg så lett som denne, men småplantene kommer ikke i slike mengder at det blir et problem.

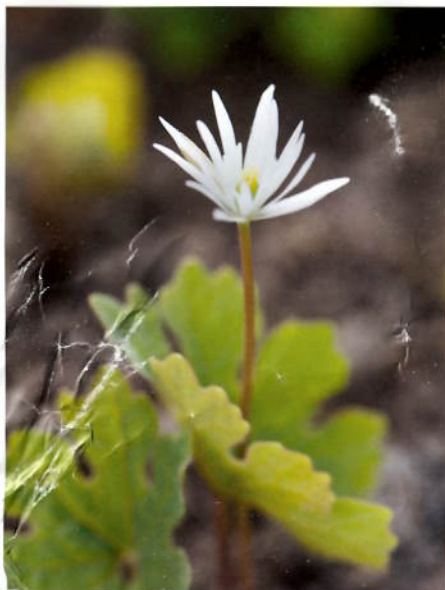
Kanadablodrot 'Star'

TEKST OG FOTO: KENNETH INGEBRETSEN

Kanadablodrot (*Sanguinaria canadensis*) er trofaste hageplanter som tilhører valmuefamilien. De blomstrer i mai med flotte hvite blomster. Både den enkle og den fylte formen er slående vakre. Spesielt tidlig på våren når blomstene er pakket inn av et beskyttende blad som et teppe rundt skuldrene. De trives i sol til halvskygge, gjerne under trær der de naturlig hører hjemme. Blomstene står lenger om plantene ikke står i direkte sol. De sprer seg sakte med krypende rhizomer som har rød plantesaft i seg, derav navnet blodrot. Kanadablod-

rot er flotte bunndekkerne og har man plass, kan de få lov til å danne store hvite tepper.

Sorten 'Star' er en relativt ny sort, men er som arten ellers når det gjelder stell og krav til vokseplass. Blomstene på denne spesielle sorten har flere tynne kronblad som står frem som et stjerneskudd. Den står og lyser opp med sine stjerneblomster i skyggen. Jorden den vokser i, er svakt fuktig, luftig og porøs. Sorten 'Star' gjør seg best i en gruppe, slik at blomstene virkelig kan stå frem som det blikkfanget den er.

Fargerike sommerblomster

TEKST OG FOTO: TOMMY TØNSBERG

Sommerblomster er en plantegruppe som ikke brukes så mye som den burde. I potter og kar, javisst, der er sommerblomster veldig vanlig. Men flere av dem er ypperlige innslag i bedene også, selv om hovedinteressen din kanskje er stauder, roser eller rodododenron.

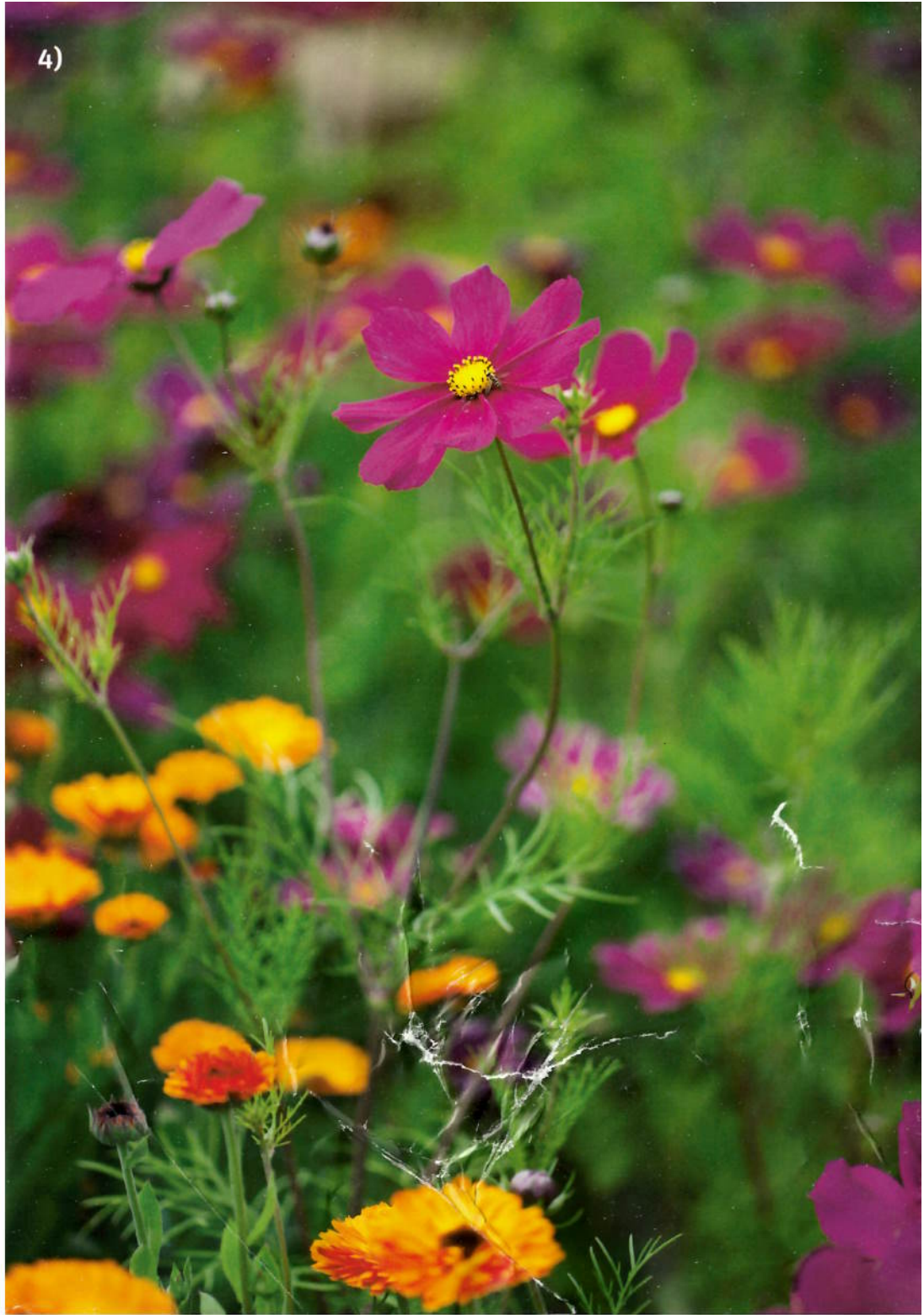
Etter å sett flere vellykkede eksempler på "det blandede blomsterbedet" har sommeren 2011 blant annet vært brukt til å dytte noen sommerblomster inn mellom de flerårige vekstene i hagen. En gjennomgang av en frøkatalog eller en kikk i frøstativene i hagesentert om våren viser at det finnes en utrolig "fargepalett" vi kan velge fra hvis vi behersker

kunsten å så frø. Ofte er utvalget for bedene mye større i frøkatalogene enn det er på plantebordene i hagesenteret, hvor nesten alle sommerblomstene er kortvokste, og således perfekte for krukker og balkongkasser. Men i bedet vil vi kanskje ha noen litt høyere også? Bare fantasien setter grenser, og på bildene her ser du noen av mine favoritter.

- 1) Orlaya (*Orlaya grandiflora*) • 60 cm • solrik plassering.
- 2) Krokbeget (*Cuphea x purpurea*) • 30 cm • Sol-halvskygge.
- 3) Erteblomst (*Lathyrus odoratus* 'Matucana') • 200 cm, klatrer • Sol.
- 4) Pyntekorg (*Cosmos bipinnatus*) • 100 cm • Solrik plassering.

4)

BLOMSTERVENNERS KLUBB

ÅRSBERETNING 2011

TILLITSVERV

Etter årsmøtet 22.11.2010 har følgende personer hatt tillitsverv i Blomstervenners Klubb:

Styret:

Styreleder:	Signe Videm
Nestleder:	Anne Ka Glømme
Sekretær:	Anne Runningen
Kasserer:	Bodil Bergan
Styremedlemmer:	Rita Amundsen Solveig Holth Edvin Gunnerud

Valgkomité:	Bodil Bergan (styrets representant) Knut Bjørnstad

Redaksjonskomité for Blomstervenneren:	Kenneth Ingebretsen (redaktør) Tommy Tønsberg Ebba Holmboe Ståle Sørensen

Frøliste/distribusjon:	Kenneth Ingebretsen og Tommy Tønsberg

Bibliotekarere:	Lars Arne Rørtveit Anne Runningen

Regnskapsfører:	Gøril Fjellet

Revisor:	Borgny Mansås

Pr. 1. oktober 2011 hadde klubben 419 medlemmer. Tallet omfatter alle uansett medlemsform og inkluderer æresmedlemmene.

MEDLEMSMØTER

På medlemsmøtene f.o.m. oktober 2010 t.o.m. september 2011 har vi hatt følgende foredragsholdere og temaer:

25. oktober	Leif Ryvarden • Fjellets planter
22. november:	Anne Ka Glømmi • Drakensberg, en drøm for plantefrelste
13. desember:	Berit Østby • Hagevandring i Japan
24. januar:	Knut Bjørnstad • Fjellplanter på min vei – mest ute i verden
28. februar:	Peter Gaunitz • Biotopdesign
22. mars:	Tommy Tønsberg • Planter for skyggehagen
2. mai:	Helen Dillon • ”Grav det opp og hiv det ut.” Om hennes egen hage i Dublin.
27. september:	Eivind Hansen • Paeonia, om arter, sorter og dyrking. Salg av peoner.

STYRETS ARBEID

Det har vært avholdt tre styremøter i perioden. I tillegg har mange saker vært diskutert ved hjelp av e-post.

BLOMSTERVENNEN

Det er utgitt 4 numre av Blomstervennen.

ÅRETS MEDLEMSUTFLUKT

Turen gikk til Skien-, Porsgrunn- og Arendals-distriktet, 27.-29. mai. Vi besøkte seks hager og tre hagesentre. Gøril Fjellet har vært dyktig til å finne spennende steder å besøke, og hun skal ha all honnør for et strålende arrangement.

PLANTEBYTTE/SALG

Vi deltok ikke på Vårtreffet i Botanisk Hage i år, da dette var lagt til samme helg som utflukten.

Vi deltok i stedet på årets Rosedager i Friiaparken 2.-3.juli med informasjon om klubben, og salg av egne planter. Einar Halvorseth bidro med flere kasser fulle av spennende planter, i tillegg til det styret hadde med.

Det ble arrangert plantebyttemøte i Botanisk hage på Tøyen 27. august.

REGNSKAP FOR PERIODEN 01.10.2010-30.09.2011

RESULTAT

KOSTNADER

Innkjøp loddsgalg	6 350,50
Møter husleie,	17 150,00
Møter foredragsholder	20 986,94
Møter bevertning	10 776,70
Kostnader sommer tur	98 394,00
Kostnader Web side	3 000,00
Trykking Blomstervennen	28 700,00
Bøker til bibliotek	2 104,00
Frøklubb	246,00
Annen kontorkostnad	7 635,69
Porto Blomstervennen	10 359,94
Porto annet	546,25
Gebyrer Bank	1 747,50

Sum kostnader **207 997,52**

SUM **207 997,52**

BALANSE**OMLØPSMIDLER**

Kundefordringer	4675,00
Kassebeholdning	1 500,00
DNB-NOR	34 053,66
DNB NOR høyrentekonto	168 026,48
Opptjente ikke mottatt renter	2 379,00
	<u>210 634,14</u>

Tangen 08.10.2011

Gøril Fjellet

INNETEKTER

Frøklubb	1 150,00
Salgsinntekter diverse	9 414,00
Møter inngangspenger	16 715,00
Innbetalt tur til Arendal	97 930,00
Kontingenter	58450,00
Loddsalg	12 618,40

Sum inntekter **196 277,40**

Finnansinntekter

Renteinntekter 3157,05

Sum finansinntekter **3 157,05**

Årets underskudd 8563,07

SUM **207 997,52**

KORTSIKTIG GJELD

Kreditorer 9 100,00

EGENKAPITAL

Årsresultat	-8 563,07
Disponibel egenkapital	<u>210 097,21</u>
Sum egenkapital	<u>201 534,14</u>
	<u>210 634,14</u>

Regnskapet er revidert og funnet i orden.

Hvam 08.10.2011

Borgny Mansås
Revisor

Bokanmeldelse

Rhododendrons & Azaleas
- A Colour Guide

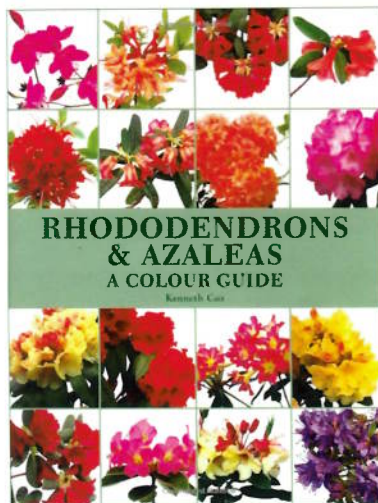
Kenneth Cox (tekst og de fleste foto)
Engelsk • 204 sider
The Crowood Press
ISBN 978-18-612-6784-9

Kenneth Cox kan vi vel uten å ta for hardt i kalle en av de helt store innen *Rhododendron*.

Boken er delt i to hovedavsnitt, den første omhandler dyrking, bruk av *Rhododendron*, vedlikehold og stell, sykdommer og utøy, formering og kjøp og samling av *Rhododendron*. Den andre delen er en oversikt over godt over 4000 *Rhododendron*arter og -hybrider.

Den første delen av boken har en enorm mengde lærdom som jeg absolutt vil anbefale å lese grundig. Teksten følges av meget gode bilder, både når det gjelder anvendelse og også for å vise de ulike sykdommene, mulig utøy og formering. Jeg har alt lært en masse, selv om det så langt bare er blitt tid til litt lesing her og der, gleder meg til å fortsette lesingen til vinteren.

I bokens andre del med beskrivelse og fotografier av mange av

artene og hybridene er bildematerialet også veldig verdifullt. Skal jeg være litt kritisk, er enkelte rødfarger ikke blitt helt gode i trykken, men for all del, dette er bare bagateller. En av bokens store fordeler for oss her i Norge er at Kenneth Cox bruker samme hardhetssoner som vi gjør. Det gjør selvfølgelig boken mye lettere for oss å anvende når vi skal sjekke om en *Rhododendron* er hardfør nok hos oss. Dessuten er beskrivelsene av plantene veldig gode, selv om de er svært kortfattet. Først i beskrivelsene er det brukt flere forkortelser, som du må finne forklaringen til på sidene 33–37, for da får du mye mer ut av beskrivelsene.

Alt i alt en *Rhododendron*-bok jeg virkelig vil anbefale rhodosamlere å skaffe seg.

EBBA HOLMBOE

Styreleder har ordet

Nylig var det et medlem av Blomstervenners Klubb som spurte om flere enn han i dette miljøet var interessert i krydderurter. Jeg måtte svare at jeg og sikkert mange andre har sans for krydderurter i hagen, men temaet har nok ikke fått mye fokus på medlemsmøter og i Blomstervenner. Det glapp nesten ut av meg at dette var en god idé for et framtidig foredrag, men ordene ble aldri uttalt. Minnet sitter der enda, om en episode på begynnelsen av 90-tallet, den gang jeg var helt fersk i denne klubben for de mest avanserte innen hagedyrking. En av de etablerte spurte hyggelig om hvordan hagen min var. På neste medlemsmøte tok jeg med noen representative fotografier av bed med ymse stauder og sommerblomster, samt en lysende, fargerik åker med brokkoli, kornvalmuer og ringblomster i skjønn forening. Vedkommende så strengt på meg og sa: "Blomstervenner dyrker ikke kål og poteter!" I årevis holdt jeg lidenskapen for egenavlete, økologiske grønnsaker og krydderurter for meg selv. I dag rår det imidlertid en mer avslappet holdning i klubben, og jeg "kom ut av skapet" for noen år siden.

Hvorfor var det tidligere nærmest tabu for en ekte Blomstervenner å dyrke grønnsaker? Den gang i 1954 da klubben ble stiftet av Olaf Bille og den enge kretsen rundt ham, var hage i Norge ensbetydende med matauk – ispedd noen hardføre oldemorsstauder. Det var som motvekt mot nyttehagen at noen ildsjeler for den rendyrkede prydhagen forente seg i en liten, eksklusiv gruppe. Man skulle dyrke skjønnheten, stjele plassen fra kål og poteter. For å bli medlem krevdes det anbefaling fra anerkjent hold.

Noen synes at 'Blomstervenners Klubb' lyder gammelmodig. Av respekt for grunntanken om den enkelte blomsterplanten som et gedigent smykke, tukler vi ikke med navnet. Vi forblir Blomstervenners Klubb i overskuelig framtid, men det skal være høyt under taket og plass til oss alle!

SIGNE VIDEM

Høsten og vinterens medlemsmøter

21.11.2011 (MERK DATOEN)

Grethe Lis hage på Fjellhamar i Lørenskog. Årsmøte.

GRETHE LI OG SIGNE VIDEM

Det dreier seg om en fjellknaus som Grethe har omskapt til en meget vakker, frodig og innholdsrik hage. Hit valfarter entusiaster for å bli inspirert.

12.12.2011 KL. 19.00 (MERK TIDSPUNKTET)

Tur til fjellene rundt Antalya i Tyrkia. Julemøte.

JORUN THARALDSEN

Julemøte med foredrag av Jorun Tharaldsen: Tur til fjellene rundt Antalya i Tyrkia.

Vi får høre fra nok en spennende tur som Jorun har vært på i regi av Mediterranean Garden Society.

Det blir ekstra bevertning med smørbrød, mineralvann, hjemmebakte kaker og kaffe/te. Pris pr. kuvert kr. 200. Påmelding innen 1. desember til Rita Amundsen på telefon 22 71 25 52 eller e-postadresse: rita.amundsen@bio.uio.no. Biblioteket holder stengt denne kvelden. Merk tidspunktet kl. 19.00

23.01.2011

Verdens vakreste hager

KNUT LANGELAND

Foredragsholderen er kjent og kjær for mange hageglade nordmenn, både som tidligere redaktør av *Hagen for alle* og som forfatter av flere praktfulle og nyttige bøker.

20.02.2011

Plantejakt i Yunnan

OLE JONNY LARSEN

Vi får se og høre fra en 3 ukers ekspedisjon i juni 2010, der *Rhododendron* og andre planteslekter er i fokus, samt litt om land og folk. Ole Jonny har med seg sin nettopp utkomne bok *Rhododendron i Norge – hvilke arter kan dyrkes i vårt land?* som selges på møtet (kr. 300).

Møtene holdes i Vestre Aker menighetshus, Ullevållsveien 117 B, hvis ikke annet er nevnt. Møtene starter normalt kl. 19.30, og biblioteket er åpent fra 18.30.

Planteportrettet

Disporum cantoniense

Disporum er en planteslekt med 40 arter, og de fleste vokser i Asia. Jeg ble oppmerksom på *Disporum cantoniense* på websiden til en amerikansk planteskole som er spesialist på asiatiske planter. Jeg kjøpte den (og også *Disporum flavum*) i 2008, og i år var det første gang jeg hadde blomst i den. Dette er en woodland-plante som vokser i Thailand, Nepal, Vest- og Sør-Kina og Japan, og den varierer meget i

blomsterfargen – fra hvit til rosa, dyp rosa-rød, brunrød eller purpur – min er som den jeg falt for på Internett, og som du ser på bildet! Vokser planten i varmere strøk, er den eviggrønn, og ellers visner den ned på høsten og starter om våren igjen... Planten har mange svært positive trekk, elegant vekst, nydelige blomster og de svarte fruktene, som nå står og gleder meg!

TEKST OG FOTO: EBBA GÖLMBOE